

colecția monografii

ROXANA-MARIANA POPESCU

COMPETENȚELE CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII
EUROPENE ÎN MATERIA CONTROLULUI REALIZAT CU
PRIVIRE LA ACORDURILE INTERNAȚIONALE LA CARE
UNIUNEA EUROPEANĂ ESTE PARTE

ROXANA-MARIANA POPESCU

**COMPETENȚELE CURȚII DE JUSTIȚIE
A UNIUNII EUROPENE ÎN MATERIA
CONTROLULUI REALIZAT CU PRIVIRE LA
ACORDURILE INTERNAȚIONALE LA CARE
UNIUNEA EUROPEANĂ ESTE PARTE**

Universul Juridic
București
- 2025 -

Capitolul I

Tratatul

Capitolul evidențiază rolul tratatului, ca izvor de drept, în două domenii distincte: dreptul internațional public și dreptul Uniunii Europene. Prima secțiune examinează tratatul ca izvor fundamental al dreptului internațional, cu accent pe noțiune, denumire, reglementare internă și internațională. A doua secțiune oferă unele detalii cu privire la tratatele UE – ca izvoare primare ale dreptului UE.

Secțiunea I. Tratatul – izvor de drept internațional public² (aspecte generale)

Tratatul internațional este cel mai important izvor al dreptului internațional contemporan, atât din punctul de vedere al procesului său de formare, cât și al frecvenței cu care intervine în relațiile internaționale.

Tratatul constituie principala formă de creare a normelor dreptului internațional. Acesta poate reglementa cu precizie domenii complexe ale colaborării. Totodată, tratatul permite formarea normelor de drept într-un interval scurt de timp. În domenii noi, precum energia atomică, spațiul cosmic, mediul, singurul mijloc pentru a obține reglementări juridice în mod rapid, impus de schimbările și necesitățile relațiilor internaționale, este tratatul³.

În sens larg, tratatul este un acord de voință între subiecte de drept internațional, acord supus regulilor dreptului internațional. Această definiție, pe care o regăsim în termeni aproape identici în doctrina contemporană⁴, este și cea folosită de Convenția de la Viena din anul 1969, cu

² Conținutul prezentei secțiuni este preluat și actualizat din **Roxana-Mariana Popescu**, *Introducere în dreptul Uniunii Europene*, Ed. Universul Juridic, București, 2011, pp. 31-34.

³ **Dumitra Popescu**, *Tratatul ca izvor de drept internațional*, în Studii și cercetări juridice nr. 2/1967, p. 239.

⁴ De exemplu, potrivit lui **Paul Reuter**, „tratatul este o manifestare de voință concordante imputabile pentru două sau mai multe subiecte de drept internațional și destinată să producă efecte juridice potrivit regulilor dreptului internațional” (*Introduction au droit des traités*, Paris, PUF, 3e éd., 1995, p. 26).

privire la dreptul tratatelor. Astfel, la art. 2 alin. (1) lit. a), Convenția definește tratatul ca fiind un acord internațional încheiat între state în formă scrisă și guvernat de dreptul internațional, fie că este consemnat într-un singur instrument sau în două ori mai multe instrumente conexe și oricare ar fi denumirea lor particulară.

Convenția de la Viena din anul 1969 reprezintă codificarea celei mai mari părți a regulilor cutumiare cu privire la tratatele internaționale încheiate în scris (*ratione materiae*) între state (*ratione personae*). Deoarece tratatul reprezintă conținutul acordului (*negotium*) și nu suportul său material (*instrumentum*), textul tratatului poate fi consemnat într-un instrument unic ori în două sau mai multe instrumente conexe. Convenția exclude din sfera sa de aplicare tratatele încheiate în formă nescrisă, tratatele între alte subiecte de drept internațional decât statele, precum și tratatele reglementate de dreptul intern, deoarece aceste tratate sunt supuse altor reglementări ale dreptului cutumiar decât cele codificate prin Convenție.

Legea nr. 590/2003 privind tratatele⁵ definește tratatul, la art. 1 lit. a), ca fiind actul juridic, indiferent de denumire sau formă, care consemnează în scris un acord la nivel de stat, la nivel guvernamental sau la nivel departamental, având scopul de a crea, modifica sau stinge drepturi și obligații juridice sau de altă natură, guvernat de dreptul internațional public și consemnat într-un instrument unic sau în două sau în mai multe instrumente conexe.

Denumirea dată de către părți acordului este irelevantă, deoarece importanța o are regimul său juridic⁶.

Prin urmare, observăm faptul că nu are nicio relevanță forma acordului și nici denumirea sa oficială, însă pentru a deveni constrângător din punct

⁵ Publicată în M. Of. nr. 23 din 12 ianuarie 2004.

⁶ În acest sens, menționăm: „Terminologia nu are un caracter determinant în ceea ce privește regimul acordului” (Curtea Internațională de Justiție – CIJ, *South West Africa Cases (Ethiopia c. South Africa; Liberia c. South Africa)*, Preliminary Objections, hotărârea din 21 decembrie 1962: I.C.J. Reports; 1962, p. 331, disponibilă la <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/46/046-19621221-JUD-01-00-BI.pdf>, accesată la 10 februarie 2025); „Nici o regulă de drept nu împiedică ca un comunicat comun să constituie un acord internațional, aceasta depinzând, în mod esențial, de natura actului sau de tranzacția pe care acesta o face” (CIJ, *Aegean Sea Continental Shelf*, hotărârea din 19 decembrie 1978, I.C.J. Reports 1978, p. 39, disponibilă la <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/62/062-19781219-JUD-01-00-BI.pdf>, accesată la 10 februarie 2025).